

практикуючого психолога отражает индивидуальную систему ценностей его как личности. Выявлено, что жизнестойкость практикующих психологов формируется в течение становления профессиональной самоопределенности, когда психологи выбирают, чем и как заниматься – это определяется как компонент контроля, и чувствуют, что получают важный опыт во всем, что с ними происходит – компонент вовлеченности.

Ключевые слова: перцепция, практический психолог, самоопределение, жизнестойкость.

УДК 378:621:159.614.46

Гура Т. В., Кравцова Н. В., Конкін В. М.

м. Харків, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ОВОЛОДІННЯ САМООСВІТНЬОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ МАШИНОБУДІВНОГО ПРОФІЛЮ ЗА УМОВ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ

У зв'язку з пандемією коронавірусу COVID-19 в Україні та вимушеним запровадженням адаптивного карантину суттєво змінилися підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців, в тому числі фахівців машинобудівного профілю у ЗВО. Тому в реаліях сьогодення у всіх учасників освітньої діяльності виникла гостра необхідність розробки й використання нових сучасних практик та інноваційних ідей для реалізації повноцінного освітнього процесу. Можна навіть наголосити, що наразі зрушується з місця «великовагова» система освіти, яка в умовах карантинних обмежень «мобілізувала» всі наявні й досяжні ресурси та можливості для свого якісного функціонування. Ці критичні умови підштовхнули сучасну освітню діяльність до реінжинірингу, оскільки суттєво змінилися її світоглядні основи, організаційні, методичні й технологічні компоненти тощо.

Потрібно також зазначити, що за цих умов з'явилась унікальна можливість зробити освітні програми для машинобудівних спеціальностей більш універсальними та гнучкими, більш адаптованими й орієнтованими на здобувача вищої освіти. Карантинні обмеження значно підвищили комунікаційний рівень взаємодії між учасниками освітнього процесу, змінили підходи до їх мотивації, але найголовніше – наразі здійснюється безперервний процес розвитку необхідних компетентностей майбутніх фахівців-машинобудівників, а організація їх самостійної діяльності (яка є однією зі складових самоосвітньої компетентності) під час вимушеного дистанційного навчання стала для студентів ще більш нагальним та актуальним питанням побудови особистісної траєкторії навчання.

Потрібно зазначити, що в умовах карантину дистанційне навчання – це єдина можливість реалізувати освітній процес на практиці, що базується на специфічних освітніх

технологіях (інформаційно-комунікаційних, психолого-педагогічних) та реальність безпосереднього контакту «викладач-студент» за допомогою нових платформ, сервісів та інструментів для навчання онлайн. Освітняни вдало реалізують таке навчання у ЗВО, але студентам для успішного навчання потрібно мати уявлення про особливості цього процесу (віддаленість учасників освітнього процесу), основою якого є їх цілеспрямована інтенсивна та контрольована самостійна діяльність.

Працюючи дистанційно, майбутні інженери формують самоосвітні вміння, розвивають такі особистісні якості як відповідальність, самостійність, самомотивація, самовдосконалення, самоконтроль, самокерованість. Іншими словами, віддалене навчання формує у студентів навички самоосвітньої компетентності.

До структури самоосвітньої компетентності, на думку І. Зимньої, належать такі складові: спрямованість особистості на саморозвиток, самовдосконалення, самовизначення (вибудова власної стратегії, сенс життя), здатність керувати процесом професійного розвитку, оволодіння культурою рідної мови, аналіз результатів та окреслення нових перспективних завдань. Авторка вважає також, що самоосвітня компетентність – це здатність навчатися впродовж усього життя [1], а в наш час, під впливом бурхливого розвитку новітніх технологій у машинобудівній галузі, який вимагає постійного оновлення знань та технологій, без такої неперервної самоосвітньої діяльності фахівцю-машинобудівнику буде практично неможливо реалізувати свій креативний потенціал і побудувати успішну професійну кар'єру.

Згідно з цим, потрібно підкреслити, що зміст самоосвітньої діяльності майбутнього фахівця-машинобудівника в процесі вимушеного дистанційного навчання безпосередньо залежить від його власних прагнень і сподівань, тобто він стає відповідальним за організацію особистісної самоосвіти.

А самоосвітня відповідальність, в свою чергу, вимагає від студента постійного професійного саморозвитку та самовдосконалення, що передбачає грамотне виокремлення необхідних знань з величезного об'єму науково-технічної інформації, які він в подальшому трансформує у професійні вміння та навички. Почуття особистісної відповідальності студента-машинобудівника за зміст майбутньої професійної діяльності є дуже важливою та нагальною потребою сьогодення, яка істотно впливає на безпечну життєдіяльність суспільства в цілому. Тому особливу увагу у складній системі самоосвітньої відповідальності потрібно приділити технікам самоконтролю (де пріоритетним стає правило “потреба, а не бажання”) та самооцінки (яка залежить від вольового аспекту особистості), які допоможуть фахівцю-машинобудівнику утриматись від необміркованих або занадто емоційних рішень [2].

Як пишуть О. Пономарьов, Н. Середя і М. Чеботарьов, формуванню відповідальності активно сприяє прищеплення студентам навичок системного мислення [3, с. 100].

Список літератури: 1. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия: учебное издание. М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 42 с. 2. Кравцова Н. В., Гура, Т. В., Конкін В. М. Самоосвітня компетентність як необхідна умова конкурентоспроможності майбутніх фахівців машинобудівного профілю. Теорія і практика управління соціальними системами. 2020. Вип. 3. С. 3–13. 3. Пономарьов О. С., Середя Н. В, Чеботарьов М. К. Відповідальність як педагогічна проблема Х.: Підручник НТУ «ХПІ», 2013. 172 с.

Bibliography (transliterated): 1. Zimnyaya I. A. Klyuchevye kompetentnosti kak rezultativno-celevaya osnova kompetentnostnogo podhoda v obrazovanii. Avtorskaya versiya: uchebnoe izdanie. M.: Issledovatel'skij centr problem kachestva podgotovki specialistov, 2004. 42 p. 2. Kravtsova N. V., Hura, T. V., Konkin V. M. Samoosvitnia kompetentnist' iak neobkhidna umova konkurentospromozhnosti majbutnikh fakhivtsiv mashynobudivnoho profiliu. Teoriia i praktyka upravlinnia sotsial'nymy systemamy. 2020. Vyp. 3. P. 3 – 13. 3. Ponomar'ov O. S., Sereda N. V, Chebotar'ov M. K. Vidpovidal'nist' iak pedahohichna problema Kh.: Pidruchnyk NTU «KhPI», 2013. 172 p.

Гура Т. В., Кравцова Н. В., Конкін В. М.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ОВОЛОДІННЯ САМООСВІТНЬОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ МАШИНОБУДІВНОГО ПРОФІЛЮ ЗА УМОВ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ

В статті розглянуто сутність самоосвітньої компетентності, її компоненти та значимість у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців машинобудівного профілю у ЗВО за умов карантинних обмежень. Висвітлено проблему відповідальності студента за організацію власної самоосвіти під час вимушеного дистанційного навчання.

Ключові слова: самоосвітня компетентність, студенти машинобудівного профілю, карантинні обмеження, дистанційне навчання, самоосвітня відповідальність.

Hura T. V, Kravtsova N. V., Konkin V. N.

RESPONSIBILITY AS A FACTOR OF MASTERING SELF-EDUCATIONAL COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS OF THE MACHINE-BUILDING PROFILE UNDER QUARANTINE CONDITIONS

The paper considers the essence of self-education competence, its components and significance in the process of professional activity training of future machine-building specialists in Higher Education Institutions in the conditions of quarantine restrictions. The problem of student responsibility for organization of their own self-education during forced remote control training.

Keywords: self-educational competence, students machine-building profile, quarantine restrictions, distance learning, self-educational responsibility.

Гура Т. В., Кравцова Н. В., Конкин В. Н

ОТВЕТСТВЕННОСТЬ КАК ФАКТОР ОВЛАДЕНИЯ САМООБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТЬЮ БУДУЩИМИ СПЕЦИАЛИСТАМИ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНОГО ПРОФИЛЯ В УСЛОВИЯХ КАРАНТИННЫХ ОГРАНИЧЕНИЙ

В статье рассмотрена сущность самообразовательной компетентности, ее компоненты и значимость в процессе профессиональной подготовки будущих специалистов машиностроительного профиля в ВУЗах в условиях карантинных ограничений. Освещена проблема ответственности студента за организацию самообразования во время вынужденного дистанционного обучения.

Ключевые слова: самообразовательная компетентность, студенты машиностроительного профиля, карантинные ограничения, дистанционное обучение, самообразовательная ответственность.

УДК 378

Гура Т. В., Серета А. П.
м. Харків, Україна

АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС МАЙБУТНІХ ЛІДЕРІВ – ПЕДАГОГІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Для сучасної вищої педагогічної освіти, особливо в сучасних умовах, пов'язаних з пандемією 21 століття – короно вірусною інфекцією населення нашої планети, впровадження дистанційного навчання в освітній процес майбутніх здобувачів вищої школи є великим кроком вперед, який відкриває нові можливості, а саме зручність передачі